

A BIZOTTSÁG 835/2011/EU RENDELETE

(2011. augusztus 19.)

az 1881/2006/EK rendeletnek az élelmiszerekben előforduló policiklikus aromás szénhidrogének felső határértékei tekintetében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel az élelmiszerekben előforduló szennyező anyagok ellenőrzésére vonatkozó közösségi eljárások megállapításáról szóló, 1993. február 8-i 315/93/EGK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 2. cikke ⁽³⁾ bekezdésére,

mivel:

- (1) Az élelmiszerekben előforduló egyes szennyező anyagok felső határértékeinek meghatározásáról szóló 1881/2006/EK bizottsági rendelet ⁽²⁾ egyes élelmiszerekre megállapítja az azokban előforduló benzo[a]pirén felső határértékét.
- (2) A benzo[a]pirén a policiklikus aromás szénhidrogének (PAH-ok) csoportjába tartozik, és – a korábbi élelmiszerügyi tudományos bizottság tudományos véleménye ⁽³⁾ alapján – az élelmiszerekben található rákkeltő PAH-ok előfordulásának és hatásának jelzésére szolgáló markerként használják. Az élelmiszerügyi tudományos bizottság 2002. decemberi véleményében azt ajánlotta, hogy az élelmiszerekben előforduló policiklikus aromás szénhidrogének relatív arányaira vonatkozóan további elemzésekre van szükség annak későbbi felülvizsgálatához, hogy megfelelő-e a benzo[a]pirént továbbra is markerként használni.
- (3) A tagállamok a 2005/108/EK bizottsági ajánlás ⁽⁴⁾ keretében új adatokat gyűjtöttek a rákkeltő PAH-ok élelmiszerekben való előfordulására vonatkozóan. A Bizottság felkérte az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóságot (EFSA), hogy az előfordulásra vonatkozó új adatok, a vonatkozó egyéb új tudományos információk, valamint az expozíciós tőrészhatáron (Margin of Exposure, MOE) alapuló megközelítésmód alkalmazásának figyelembe vétele mellett vizsgálja felül az élelmiszerügyi tudományos bizottság véleményét. A Bizottság azt kérte, hogy az EFSA e felülvizsgálat keretében újból értékelje, hogy a benzo[a]pirén továbbra is alkalmas-e arra, hogy markerként alkalmazzák.
- (4) Az EFSA élelmiszerláncban előforduló szennyezőanyagokkal foglalkozó tudományos testülete (CONTAM-testület) 2008. június 9-én véleményt ⁽⁵⁾ fogadott el az

élelmiszerekben előforduló policiklikus aromás szénhidrogénekről. Az említett véleményben az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a benzo[a]pirén nem alkalmas arra, hogy markerként lehessen használni az élelmiszerekben előforduló policiklikus aromás szénhidrogének jelzésére, valamint hogy egy négy vagy nyolc meghatározott vegyületből álló rendszer (PAH4 ⁽⁶⁾, illetve PAH8 ⁽⁷⁾) lenne a legmegfelelőbb a PAH-ok élelmiszerekben való előfordulásának jelzésére. Az EFSA továbbá azt a következtetést is levonta, hogy a nyolc vegyületből álló rendszer (PAH8) nem jelentene sokkal számottevőbb hozzáadott értéket a négy vegyületből álló rendszerhez (PAH4) képest.

- (5) Ezenkívül a CONTAM-testület a MOE megközelítésmód alkalmazásával megállapította, hogy a becsült átlagos étkezési expozíció mellett a fogyasztók egészségével kapcsolatban csak csekély mértékű aggályok állnak fenn. Az átlagosnál nagyobb fogyasztás esetén azonban a MOE értékek 10 000 közelében vagy az alatt mozogtak, ami a fogyasztók egészsége szempontjából potenciális problémát jelent.
- (6) Az EFSA következtetései alapján ezért a policiklikus aromás szénhidrogének kimutatása céljából a kizárólag a benzo[a]pirént alkalmazó jelenlegi rendszer alkalmazása a továbbiakban nem tartható fenn. Az 1881/2006/EK rendeletet ezért módosítani kell.
- (7) Indokolt a benzo[a]pirénre vonatkozó külön felső határérték megtartása mellett a négy vegyület (PAH4) (benzo[a]pirén, benz[a]antracén, benzo[b]fluorantén és krizén) összmenyiségére vonatkozó új felső határértékeket bevezetni.
- (8) Az új rendszer révén biztosítható, hogy az élelmiszerekben a PAH-ok csak olyan mértékben fordulhassanak elő, amely még nem jelent egészségügyi problémát, valamint hogy a PAH mennyisége az olyan mintákban is ellenőrizhető legyen, amelyekben nem mutatható ki benzo[a]pirén, de előfordul más PAH.
- (9) A korábbi és a jövőbeli adatok összehasonlíthatósága érdekében a benzo[a]pirénre vonatkozó külön felső határérték továbbra is megmarad. E módosítás végrehajtását követő bizonyos idő elteltével, a jövőbeni új adatok alapján indokolt újból értékelni, hogy szükséges van-e a benzo[a]pirénre vonatkozó külön felső határérték fenntartására.

⁽¹⁾ HL L 37., 1993.2.13., 1. o.⁽²⁾ HL L 364., 2006.12.20., 5. o.⁽³⁾ Az élelmiszerügyi tudományos bizottság véleménye az élelmiszerekben előforduló policiklikus aromás szénhidrogének emberi egészséget veszélyeztető kockázatairól (készült: 2002. december 4.) http://ec.europa.eu/food/fs/sc/scf/out153_en.pdf⁽⁴⁾ HL L 34., 2005.2.8., 43. o.⁽⁵⁾ *The EFSA Journal* (2008) 724, 1-114.⁽⁶⁾ Benzo[a]pirén, krizén, benz[a]antracén és benzo[b]fluorantén.⁽⁷⁾ Benzo[a]pirén, krizén, benz[a]antracén, benzo[b]fluorantén, benzo[k]fluorantén, benzo[g,h,i]perilén, dibenz[a,h]antracén és indeno[1,2,3-c,d]pirén.

- (10) A négy vegyület (PAH4) összmenyisége tekintetében a megfeleléségi döntések alapjául a koncentráció alsó határértékeit kívánatos alkalmazni.
- (11) A policiklikus aromás szénhidrogénekre vonatkozó felső határértékeknek biztonságosnak kell lenniük, és azokat a helyes előállítási, illetve mezőgazdasági/halászati gyakorlattal ésszerűen elérhető legalacsonyabb értéken kell tartani. A PAH-ok új előfordulási adatai azt mutatják, hogy egyes élelmiszerekben a korábban feltételezettnél alacsonyabb a PAH-ok háttérszintje. A benzo[a]pirénre vonatkozó felső határértékek ezért kiigazításra kerültek, hogy a friss és a füstölt kéthéjú kagylók vonatkozásában valóságosabban tükrözzék az alacsonyabb háttérszinteket.
- (12) A füstölt halfélékre és a füstölt húsfélékre vonatkozó adatokból szintén az derül ki, hogy alacsonyabb felső határértékek érhetőek el. Egyes esetekben azonban ehhez szükség lehet a jelenlegi füstölési technológia kiigazítására. A füstölt húsfélékre és a füstölt halfélékre vonatkozóan ezért kétféle eljárás célzerű kialakítani, amely az alacsonyabb felső határértékek hatálybalépése tekintetében e rendelet alkalmazásának kezdeti időpontjától számítva két év átmeneti időszakot biztosít.
- (13) Megállapítást nyert, hogy a többi füstölt halfajtához képest a füstölt sprattban (sprottni) és a konzerv füstölt sprattban (sprottni) a PAH-ok szintje magasabb. A füstölt sprattra (sprottni) és a konzerv füstölt sprattra (sprottni) vonatkozóan indokolt egyedi felső határértékeket megállapítani, amelyek tükrözik az ezen élelmiszerek esetében elérhető értékeket.
- (14) Korábban a potenciális környezetszennyezés mutatójaként a „hal színhúsa a füstölt hal kivételével” megnevezésű élelmiszerekben előforduló benzo[a]pirénre vonatkozó felső határérték került megállapításra. Kiderült azonban, hogy a PAH-ok a friss halban gyorsan metabolizálódnak és nem halmozódnak fel a színhúsban. Ezért a továbbiakban nem indokolt a friss halban előforduló PAH-okra vonatkozó felső határérték fenntartása.
- (15) A végfogyasztóknak értékesített hőkezelt húsok és hőkezelt húskészítmények egyes típusaiban magas PAH-értékeket állapítottak meg. A magas értékek megfelelő feldolgozási feltételek és felszerelések alkalmazásával kiküszöbölhetőek. Célzerű ezért az olyan hőkezelési eljárásnak alávetett húsfélékre és húskészítményekre, amelyek során PAH-ok keletkezhetnek – vagyis kizárólag a grillezett, illetve roston sült húsfélékre és húskészítményekre – felső határértékeket meghatározni.
- (16) Az 1881/2006/EK rendelet értelmében a kakaóvaj átmenetileg mentesült az olajokban és zsírokban előforduló benzo[a]pirénre vonatkozó felső határérték alkalmazása alól, valamint az említett rendelet 2007. április 1-jei határidővel felülvizsgálatot irányozott elő a kakaóvajban előforduló PAH-ok felső határértékeinek meghatározására vonatkozóan. A felülvizsgálatot később az EFSA PAH-okra vonatkozóan végzett folyamatban lévő újbóli tudományos értékelésének eredményeire várva elhalasztották.
- (17) A kakaóvajban előforduló PAH-ok értéke más olajokhoz és zsírokhoz képest magasabb. Ez főként a kakaóbabon alkalmazott nem megfelelő szárítási eljárásokra, valamint arra vezethető vissza, hogy a kakaóvaj más növényi olajokkal és zsírokkal ellentétben nem finomítható. A kakaóvaj a nyers kakaótermékek – így a kakaóbab, a kakaómassza, a zúzott kakaóbab vagy a folyékony kakaómassza – fő összetevője és megtalálható a gyermekek által gyakran fogyasztott csokoládében és kakaóból készült egyéb termékekben. Ezáltal a kakaóvaj hozzájárul az emberek, és különösen a gyermekek expozíciójához. Ezért meg kell határozni a kakaóbabban és az abból származó termékekben – beleértve a kakaóvaját is – előforduló PAH-ok felső határértékeit.
- (18) A kakaóbabban előforduló PAH-ok felső határértékét a termelő országok jelenlegi technológiai lehetőségeinek figyelembe vételével és az ésszerűen elérhető legalacsonyabb értéken kell meghatározni. Az említett értéket zsírtartalom alapján kell meghatározni, mivel a PAH-ok zsírfrakcióban, így a kakaóvajban koncentrálnak. Annak lehetővé tétele érdekében, hogy a termelő országok végrehajthassák az említett felső határértékeknek való megfeleléshez szükséges technológiai fejlesztéseket, célzerű a kakaóbabra és az abból származó termékekre vonatkozó felső határértékek alkalmazását későbbi időpontra halasztani. E termékekre továbbá a négy vegyület összmenyiségére vonatkozóan kezdetben magasabb felső határértékeket indokolt alkalmazni. Egy két éves átmeneti időszakot követően az alkalmazandó felső határértéket célzerű csökkenteni. A kakaóbabban és az abból származó termékekben előforduló PAH-értékek kívánatos rendszeresen ellenőrizni, hogy a későbbiekben mérlegelni lehessen a felső határértékek további csökkentésének lehetőségét.
- (19) Az adatok szerint a kókuszolaj a többi növényi olajhoz és zsírhoz képest nagyobb mértékben tartalmazhat PAH4 vegyületeket. Ez arra vezethető vissza, hogy a kókuszolajban arányaiban több benz(a)antracén és krizén fordul elő, amelyeket a finomításkor nem lehet könnyen eltávolítani. A kókuszolajra vonatkozó egyedi felső határértékeket ezért a termelő országok jelenlegi technológiai lehetőségeinek figyelembe vételével az ésszerűen elérhető legalacsonyabb értéken kell meghatározni. Tekintettel a termelő országokban várhatóan bekövetkező technológiai fejlesztésekre, a kókuszolajban előforduló PAH-értékeket a határértékek későbbi csökkentésének mérlegelése céljából rendszeresen nyomon kell követni.
- (20) A gabonafélékben és a zöldségekben előforduló PAH-ok tekintetében jelenleg csak korlátozott adatok állnak rendelkezésre. A rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy a gabonafélék és a zöldségek meglehetősen kis mértékben tartalmaznak PAH-okat. A jelenleg rendelkezésre álló adatok szerinti alacsony értékek nem támasztják alá annak szükségességét, hogy haladéktalanul felső határértékeket kelljen meghatározni. Az EFSA ugyanakkor arra a megállapításra jutott, hogy a gabonafélék és a zöldségek jelentős mértékű fogyasztásuknál fogva nagyban hozzájárulnak az emberi expozícióhoz. Az említett két termékcsoportban ezért a PAH-értékeket továbbra is nyomon kell követni. A további adatok alapján kerül sor annak értékelésére, hogy szükség van-e felső határértékek megállapítására.

- (21) Egyes étrend-kiegészítőkből magas PAH-értékeket mértek. Ezen értékek azonban változóak és az étrend-kiegészítő konkrét típusától függenek. Az étrend-kiegészítő tekintetében további adatok összegyűjtésére van szükség. Amint ezek az adatok rendelkezésre állnak, sor fog kerülni annak értékelésére, hogy az étrend-kiegészítőkből előforduló PAH-okra vonatkozóan szükség van-e felső határértékek megállapítására.
- (22) A tagállamoknak és az élelmiszeripari vállalatoknak időt kell hagyni arra, hogy alkalmazkodjanak az e rendelet által megállapított határértékekhez. E rendelet alkalmazását ezért későbbi időpontra kell halasztani. Az e rendelet által bevezetett módosítások alkalmazásának kezdeti időpontja előtt forgalomba hozott termékek vonatkozásában indokolt átmeneti időszakot meghatározni.
- (23) Az ebben a rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak az Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság véleményével, és sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem ellenezte őket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az 1881/2006/EK rendelet melléklete e rendelet mellékletének megfelelően módosul.

2. cikk

(1) Az 1881/2006/EK rendeletnek az e rendelettel módosított mellékletében a „Policiklikus aromás szénhidrogének” című 6. szakasz értelmében a 2012. szeptember 1-jétől alkalmazandó

felső határértékeknek meg nem felelő, 2012. szeptember 1-jét megelőzően jogszerűen forgalomba hozott élelmiszerek a minőségmegőrzési vagy a fogyaszthatósági időtartam lejártáig az említett időpontot követően is forgalmazhatók.

(2) Az 1881/2006/EK rendeletnek az e rendelettel módosított mellékletében a 6.1.4. és a 6.1.5. pont értelmében a 2014. szeptember 1-jétől alkalmazandó felső határértékeknek meg nem felelő, 2014. szeptember 1-jét megelőzően jogszerűen forgalomba hozott élelmiszerek a minőségmegőrzési vagy a fogyaszthatósági időtartam lejártáig az említett időpontot követően is forgalmazhatók.

(3) Az 1881/2006/EK rendeletnek az e rendelettel módosított mellékletében a 6.1.2. pont értelmében a 2013. április 1-jétől alkalmazandó felső határértékeknek meg nem felelő, 2013. április 1-jét megelőzően jogszerűen forgalomba hozott élelmiszerek a minőségmegőrzési vagy a fogyaszthatósági időtartam lejártáig az említett időpontot követően is forgalmazhatók.

(4) Az 1881/2006/EK rendeletnek az e rendelettel módosított mellékletében a 6.1.2. pont értelmében a 2015. április 1-jétől alkalmazandó felső határértékeknek meg nem felelő, 2015. április 1-jét megelőzően jogszerűen forgalomba hozott élelmiszerek a minőségmegőrzési vagy a fogyaszthatósági időtartam lejártáig az említett időpontot követően is forgalmazhatók.

3. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2012. szeptember 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2011. augusztus 19-én.

*a Bizottság részéről
az elnök*

José Manuel BARROSO

MELLÉKLET

Az 1881/2006/EK rendelet melléklete a következőképpen módosul:

1. A „6. szakasz: Policiklikus aromás szénhidrogének” szöveg helyébe a következő szöveg lép:

„6. szakasz: Policiklikus aromás szénhidrogének

Élelmiszerek		Felső határértékek (µg/kg)	
6.1.	Benzo[a]pirén, benz[a]antracén, benzo[b]fluorantén és krizén	Benzo[a]pirén	A benzo[a]pirén, benz[a]antracén, benzo[b]fluorantén és krizén összmenyisége ⁽⁴⁵⁾
6.1.1.	Közvetlen emberi fogyasztásra szánt vagy élelmiszer-összetevőként használt olajok és zsírok (a kakaóvaj és a kókuszolaj kivételével)	2,0	10,0
6.1.2.	Kakaóbab és abból származó termékek	5,0 µg/kg zsír 2013. április 1-jétől	35,0 µg/kg zsír 2013. április 1-jétől 2015. március 31-ig 30,0 µg/kg zsír 2015. április 1-jétől
6.1.3.	Közvetlen emberi fogyasztásra, illetve élelmiszer-összetevőként történő felhasználásra szánt kókuszolaj	2,0	20,0
6.1.4.	Füstölt húsok és füstölt húskészítmények	5,0 2014. augusztus 31-ig 2,0 2014. szeptember 1-jétől	30,0 2012. szeptember 1-jétől 2014. augusztus 31-ig 12,0 2014. szeptember 1-jétől
6.1.5.	Füstölt hal színhúsa és füstölt halászati termékek ⁽²⁵⁾⁽³⁶⁾ a 6.1.6. és a 6.1.7. pontban felsorolt halászati termékek kivételével. A füstölt rákfélékre vonatkozó felső határérték a végtagok és a has színhúsára ⁽⁴⁴⁾ alkalmazandó. A füstölt rákok és tarisznyarákszerű rákfélék (<i>Brachyura</i> és <i>Anomura</i>) esetében a végtagok színhúsára alkalmazandó.	5,0 2014. augusztus 31-ig 2,0 2014. szeptember 1-jétől	30,0 2012. szeptember 1-jétől 2014. augusztus 31-ig 12,0 2014. szeptember 1-jétől
6.1.6.	Füstölt spratt (sprottni) és konzerv füstölt spratt (sprottni) ⁽²⁵⁾ ⁽⁴⁷⁾ (<i>Sprattus sprattus</i>); kéthéjú kagylók (frissen, hűtve vagy fagyasztva) ⁽²⁶⁾ ; a végfogyasztóknak értékesített hőkezelt hús és hőkezelt húskészítmények ⁽⁴⁶⁾	5,0	30,0
6.1.7.	Kéthéjú kagylók ⁽³⁶⁾ (füstölt)	6,0	35,0
6.1.8.	Csecsemők és kisgyermek számára készült feldolgozott gabonaalapú élelmiszerek és bébiételek ⁽³⁾ ⁽²⁹⁾	1,0	1,0
6.1.9.	Az anyatej-helyettesítő és anyatej-kiegészítő tápszerek, beleértve a tejalapú anyatej-helyettesítő tápszert és a tejalapú anyatej-kiegészítő tápszert ⁽⁸⁾ ⁽²⁹⁾	1,0	1,0

Élelmiszerek		Felső határértékek ($\mu\text{g}/\text{kg}$)	
6.1.10	Speciális gyógyászati célokra szánt diétás élelmiszerek ⁽⁹⁾ (²⁹) kifejezetten csecsemők számára	1,0	1,0

(⁴⁵) A koncentráció alsó határértékeinek a kiszámítása azzal a feltételezéssel történik, hogy mind a négy vegyületnél a mennyiségi meghatározás határértéke alá eső összes érték nulla.

(⁴⁶) Olyan hőkezelési eljárásnak alávetett húsfélék és húskészítmények, amelyek során PAH-ok keletkezhetnek, vagyis kizárólag a grillezett, illetve roston sült húsfélék és húskészítmények.

(⁴⁷) A konzerv termékek esetében a vizsgálatot a konzerv teljes tartalmára el kell végezni. A teljes összetett termékre vonatkozó felső határérték tekintetében a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontja és (2) bekezdése alkalmazandó.”

2. A táblázat után található (³⁵) lábjegyzetet el kell hagyni.